

KRIGSFRIVILLIGE UNDER DEN ANNEN VERDENSKRIG

Av E.L. Oslo

Det dreier seg om et påtenkt minnesmerke over 196 norske krigsfrivillige, som falt i den finske fortsettelseskrigen for et halvt hundre år siden i skogene øst for Rovaniemi.

Dagspressen har i det senere befunnet seg med denne saken. Med få unntak har en rekke innlegg fra publikum fordømt at et slikt minnesmerke blir reist i Finland med den begrunnelse at de norske frontkjemperne hadde sveket sitt land.

Blandtutvalget av avisinnlegg i denne sak, referes her en positiv og en negativ uttalelse. Først professor dr.med. Randolph Alnæs, Oslo. Innlegg i Aftenposten datter 2.11.93. Et utdrag:

"For å kjempe på finsk side i vinterkrigen måtte nordmenn verve seg gjennom det svenske forsvar. I fortsettelseskrigen var den eneste mulighet å verve seg gjennom tyske avdelinger. Noen annen måte å hjelpe finnene på i deres frihetskamp mot Sovjetunionen fantes ikke. De rettslige omstendigheter for krigsdeltagelse var uklare de første krigsårene. Det fremherskende motivet for dem som meldte seg var antikommunismen. Frykten for Sovjet-imperialismen viste seg senere å være berettiget ut fra nylig utkomne historiebøker av anerkjente forskere. I 1941 hadde Stalin klart utarbeidede planer for å angripe Vest-Europa. Men dette er ikke alltid blitt forstått."

Og senere i samme artikkel: "Skal minnesmerker over falne soldater være avhengig av hvem som vinner krigen? Hvordan skulle det være om nasjonale og religiøse motstridende grupperinger begynte å blande seg inn i hvilke minnesmerker som skulle reises i det tidligere Jugoslavia? Er det ikke nok med undertrykkelse? Alle slåss for det de tror på; muslimer, serbere, kroater. Hvem er landssvikere, hvem kjemper på den rette siden? Hvem er alliert med hvem? "Feil side" er kanskje ikke så feil når sannheten kommer frem og historien begynner å snu."

Redaktør John Berg hadde en kronikk i Aftenposten 3.11.93 under overskriften: "Frontkjemperne, men ikke for Norge." Her gjengis et avsnitt:

"Videre vises det til det velkjente spørsmål om krigstilstanden mellom Norge og Tyskland fortsatte etter 7. juni 1940. Frontkjemperne (hevdes det)

mente med god grunn at krigstilstanden var opphørt. Men veteranene fra felttoget var ikke opptatt av noen teoridebatt om dokumentenes formuleringer. De lyttet til kilder de stolte på. Særlig vekt fikk talen kronprins Olav holdt i radio fra London 3. oktober 1940, der han sa (gjengitt fra et av de første illegale skrifterne): "Norge er fremdeles i krig, og så lenge det står fiendtlige styrker på norsk grunn er Norge krigsskueplass. Ennu seiler våre skip på alle hav med det trefarvede krossflagg, og ennu veier splittflagget på våre orlogsfartøyer, ennu er norske militæravdelinger rede til å gjøre sin plikt." Dette skulle jo ikke være til å misforstå."

Hvis dette er korrekt gjengivelse av kronprins Olavs tale 3.10.1940, må det her påpekes at mange forhold og hendelser peker i en annen retning.

Einar Syvertsen hadde følgende innlegg i FARMAND 4.4.1970 under overskriften "Norge 1940."

"Det er vel riktig at Kongen svarte nei til forhandlinger med tyskerne 10. april 1940. Dette blev respektert med de følger det fikk.

7. juni 1940 kl.14 blev det holdt statsråd hos Kongen i Tromsø. Statsministeren la frem det som denne dag var hovedsaken idet han uttalte (Statsrådsprotokollen 7. juni 1940 s. 4-8):

"Under disse forhold og fordi det har vist seg umulig å skaffe hæren den nødvendige ammunisjon og annet krigsmateriell, ville det være håpløst å fortsette krigen."

"Kongen bifalt innstillingen." I dette statsråd sa altså Kongen ja til kapitulasjonen, hvoretter General Ruge blev befalt å innlede kapitulasjonsforhandlinger med tyskerne. Resultatet kjenner vi."

**H.r. advokat Holthes artikkel
6. august 1940**

I Dagsposten (Trondheim) for 6. august 1940 skriver Høyesterettsadvokat Harald Holthe en artikkel vedrørende tysernes okkupasjon av Norge. Advokat Holthe regnes for å være et av de mest fremtredende juridiske navn nordenfjells, og han var før krigen medlem av Stortingets Folkerettskommisjon, således at han må forutsettes å være ekspert nettopp på det her omhandlede område. Advokatens nasjonale kvalitet tør fremgå av den omstendighet at han etter

frigjøringen ble konstituert som fylkesmann i Sør-Trøndelag.

Artikelen heter "Krig" og lyder:

"Å bevise en krigs begynnelse og slutt er i rettslig henseende nødvendig. Dype endringer i de rettslige situasjoner følger herav. Enkelte lover suspenderes og andre trer i kraft under en krig.

Okkupantens rettigheter og forpliktelser under invasjonen og krigen er delvis av annet omfang enn etter at våpnene er nedlagt.

Norge kom i krig med Tyskland den 9. april i år. *Krigen opphørte den 9. juni, da våpnene i Norge ble nedlagt.*

Vårt folks standpunkt og vårt Stortings standpunkt før krigen var ubetinget nøytralitet. Så langt vårt folk evnet ble denne linje holdt.

Nøytraliteten tjener fredens opprettholdelse.

Det norske folk har aldri - og under ingen omstendighet på konstitusjonell veg - hatt allianse med Storbritannia, vi har aldri gått med på å engasjere oss i en verdenskamp.

Sympatier og vennskap er ethvert menneske berettiget til å slutte etter egen prøvelse og samvittighet.

(Forts. side 7)

Når også gudene må gi tapt

Av Frederik Skaubo

Det mest forstemmende i det politisk-kulturelle bilde i dagens Norge er marxistenes dominerende om enn ofte skjulte stilling. Til marxister regner jeg også det sosialdemokratiske toppsikt og dets haleheng. Det disse kretser mangler i politisk forståelse og ansvar, tar de igjen i taktikkeri og renkespill. Det overgår langt deres øvrige kvaliteter. Disse klikker har på en illustrerende og forsåvidt beundringsverdige måte manipulert sine brikker i maksimale posisjoner og fått gjennomslag og foranlediget begivenheter som bare har tjent deres egne maktposisjoner (eget maktmonopol). I noen tilfeller har det ført til eget fall og medmenneskers undergang. Mest synlig har dette vært på den internasjonale arena.

I slutten av 70-årene tente - også bokstavelig talt - slike krefter en ild hvis omfang og konsekvenser ildspåsetterne ikke overskuet. Det må i sterk grad kunne lastes dem. Jeg tenker på den revolusjon som marxistene "foranlediget" i Sjahens Iran. De gikk i kompaniskap med det muslimske presteskap (hensikten helliger midlet), og det ble deres

bane. Deres ledere tok ikke hensyn til realitetene i sin kamp mot et gryende kapitalistisk vestlig system.

Før dette banesår for friheten og dens riddere og tallrike våpendragere, diskuterte jeg heftig med en ung SV'er. Jeg hevdet - på grunnlag av det jeg anså for tilstrekkelige kunnskaper og erfaringer - at den demokratiske prosess hadde fått sitt grunnkudd og arbeiderbevegelsen sin dødsdom.

Jeg var en ignorant, en fossil tåpe, jeg hadde et antikvarisk syn på den marxistiske arbeiderrørslas dynamikk, jeg var uten forståelse for demokratiske problemløsninger. Jeg antydte at demokratiske problemløsninger ikke var typisk i muslimske samfunn, at innarbeidede rettigheter - ikke minst for kvinner - fri humanistisk virksomhet, sivilt rettssystem, frihet til å kle seg, spise og drikke, reise, utdanne seg og gifte seg som man ønsket, ville bli en saga blott.

Min innskrenkethet overtraff alle hans antagelser. Det marxistiske budskap ville skylle over Iran som en frihetsbølge og omfatte alle som hadde lidd under Sjahens despoti. En menneskehelliger midlet), og det ble deres

(Forts. side 6)

Edderskoppspinn i maktens korridorer

Av Synnøve Fjellbakk Taftø

I midten av 1950-årene vedtok Forbundsrepublikken Tyskland en lov som bestemte at det skulle gis erstatning til ofre for nasjonalsosialistiske forfølgelses- og seditilskåk såvel i Tyskland som i utlandet. Loven bestemte at de som var blitt forfulgt på grunn av rase, tro eller verdensanskuelse og de etterlatte etter dem som hadde omkommet som følge av slike tiltak skulle gis erstatning. Loven inneholdt imidlertid klare begrensninger. Således skulle ikke krigsfanger få erstatning etter denne loven, de kom inn under det ordinære krigsoppgjøret, og kriminelle, spioner, sabotører, motstandsfolk og andre som hadde brutt folkerettens lover for okkupert område skulle under ingen omstendigheter gis erstatning etter denne loven.

Alle de okkuperte land ble tilbudt erstatning til sine ofre for forfølgelsestiltak, Norge hele 60

millioner D-mark. De fleste land aksepterte at det ble tatt inn i avtalen en pasus om at intet erstatningsbeløp skulle komme kriminelle, spioner, sabotører eller motstandsfolk til gode. Bare Norge holdt igjen. Etter 4 års forhandlinger gikk Forbundsrepublikken Tyskland endelig med på å stryke begrensningssklausulen i avtalen og overlate fordelingen av avtalepengene til den norske regjeringens frie skjønn.

Men i den norske befolkning var det kjent at Tyskland hadde satt dette forbeholdet, og de som fylte kriteriene for erstatning etter den tyske loven mente, forsåvidt med rette, at det var deres penger og at en utbetaling til de nevnte gruppene ville redusere deres eget erstatningsbeløp. Slik sto saken da et fortrolig utkast til stortingsproposisjon om erstatningsavtalen ble sirkulert til regjeringens medlemmer.

Men det var ikke bare regjeringens medlemmer som fikk se

det fortrolige utkastet. Advokat Jens Chr. Hauge, som ønsket at hans egen Krets skulle få størst mulig del av kaka, tok telefonkontakt med ekspedisjonssjefen i UD's rettsavdeling og forlangte det fortrolige proposisjonsutkastet til gjennomsyn. I et notat skriver ekspedisjonssjefen: "Jeg konfererte telefonisk med utenriksministeren. Utenriksministeren var enig i at vi måtte la advokat Hauge få se utkastet til proposisjon og at jeg skulle innarbeide noen få linjer om de spørsmål som særlig interesserte Hauge og hans venner. Samme dag sendte jeg med bud advokat Hauge et noe revidert utkast."

Men Hauge var fortsatt ikke fornøyd. I et brev adressert til utenriksministeren forlangte han ytterligere endringer, noe som straks ble etterkommet. Istedenfor å gjøre rede for de begrensninger som Tyskland hadde satt under forhandlingene, var det nå kommet inn to helt nye avsnitt, (Forts. side 2)

BLIKK PÅ VERDEN

Av Arbirer

Et splittet Norden

Etsamlet Norden har vært manges drøm gjennom generasjoner, men drømmen er aldri blitt virkelighet. Nordisk råd har ikke bragt oss stort nærmere en samling. Det er stort sett blitt med prat.

Hvis vi ser på situasjonen slik den har vært i etterkrigstiden, er det da heller ikke så rart at samlingen er uteblitt. Våre land har hatt alt for forskjellige utenrikspolitiske utgangspunkter. Finland var tvunget til meget langt på vei å ta hensyn til Sovjetunionen, Sverige tviholdt på sin nøytralitet i øst-vest-konflikten mens Danmark, Island og Norge gikk med i NATO.

Denne situasjonen har imidlertid forandret seg radikalt etter kommunismens sammenbrudd i Øst-Europa. Finnene kan omsider manøvrere som de vil, og svensk nøytralitet er ikke lenger aktuell politikk. Likevel er utsiktene for en samlet nordisk utenrikspolitikk ikke så veldig gode.

Det som vil bli avgjørende, er landenes holdning til EF, men den varierer sterkt fra land til land. Slik det ser ut i øyeblikket, vil Finland nokså sikkert gå med i det europeiske samarbeidet. For Sveriges del er det antagelig en 50/50 prosent sjanse, mens norsk medlemskap i EF er mer enn tvilsomt. Risikoen er stor for at vi kommer ut med Finland og Danmark i EF og Island, Norge og Sverige utenfor. Dermed er Norden splittet for lange tider fremover.

Samlet er Norden både politisk og økonomisk en makt av betydning i verdenspolitikken, men splittelsen reduserer vår innflytelse sterkt. Personlig ville jeg foretrekke en nordisk blokk innenfor EF, der jeg mener den ville få stor innflytelse og betydning, men en samlet nordisk blokk utenfor EF vil også i noen grad kunne influere på verdenspolitikken. Dessverre ser det i øyeblikket ikke ut som noen av disse alternativer vil kunne realiseres.

Et splittet Canada?

Sett på avstand virker Canada som et noenlunde homogent land, men det er det såvissit ikke. Når man minnes hva historien har lært oss, vet vi jo at landet består av tidligere såvel fanske som engelske besittelser. Det ble i sin tid kjempet hardt om de østlige områder av landet. Riktignok var det engelskmennene som til slutt gikk av med seieren, men det betyr ikke at den franske delen av befolkningen har oppgitt ånden. Tvert om er den meget aktiv for å sikre sine spesielle rettigheter. Ved parlamentsvalget sent sist høst hadde det franske separatistpartiet i Quebec stor suksess, og kravet om særordninger for de franskstammede er sterkere enn noen gang.

Det er litt uklart hva separatistene egentlig vil. Ønsker de full utskillelse av de franske områder som egen stat eller vil de ha en stor grad av selvstyre innenfor rammen av en canadisk føderasjon? Meningene blant separatistene later til å være delte. Det franske Quebec omfatter riktignok svært mye av det østlige Canada, men både Newfoundland, Nova Scotia og andre engelsktalende områder ligger øst for Quebec igjen, slik at en fullstendig utskillelse virker upraktisk. Charles de Gaulle gikk riktignok inn for et "fritt Quebec" i en ha-stemt tale, men likevel... Et oppdelt Canada vil utvilsomt svekke canadiernes innflytelse i internasjonal politikk og også svekke deres posisjon overfor De forente stater. Jeg håper derfor at det vil være mulig å finne frem til en føderativ løsning som tilfredsstillende de fleste.

Strengere fransk asylpolitikk

Som en følge av at grensene mellom EF-landene blir enda åpnere fra 1. februar, har den franske nasjonalforsamling vedtatt en betydelig innstramming i asylpolitikken. Heretter vil en asylsøknad overhodet ikke bli behandlet dersom søkeren allerede er avvist i et annet EF-land. Hun eller han blir utvist omgående.

Tidligere har også Tyskland foretatt lignende innskrenkninger, til tross for at landet siden krigen har hatt den mest liberale asyllov i verden. Tallet på asylsøkere ble etterhvert langt større enn man kunne hanskes med.

Forfalskes historien?

Av Håkon Glosli

"Deter historieforfalskning de ber om, talsmennene for de revisjonistiske strømninger innen landssvikoppjør og krigshistorie", sier Charlie Jansson 3. nov. i Aftenpostens morgenr.

Etter å ha lest Janssons artikkel, faller det en inn at det nok er nødvendig at det i noen grad må bli en omskrivning av historien. I de 50 år som er gått har historien vært dirigert av den annen verdenskrigs seierherre, og det er ikke lite ensrettet den kan bli i disse tider med de moderne media og velberegnede fortellere.

Forskjellen mellom "det onde" og "det gode" må ikke viskes bort, sier et annet av avisinnleggene i samme avis.

Husker med meg selv i 1945, at jeg var takknemlig for at krigen var slutt, og at vi nå skulle bygge opp en fredelig tilværelse igjen. - Men illusjonen varte bare et par dager.

Etter at freden brøt løs kan en si at hele Tyskland ble en eneste stor konsentrasjonsleir med 200 interneringsleire bare i den amerikanske sone. Hvor mange i de russiske, franske, engelske soner? Bare i det lille Tsjekkoslovakia opprettet man i 1945 1215 interneringsleire, 846 arbeids- og straffeleire ved siden av 250 fengsler for å internere de 850.000 tyskere. Det skal sies til president Vaclav Havels gunst at han har bedt Tyskland om forlattelse. Han er vel alene om det. - Hvor mange i Polen og andre land? I Romania gravde man i årene 1948 til 1953 ut en kanal fra Donau til Svartehavet. 25.000 tvangsarbeidere omkom bare i dette lille helvete. I Tysklands

gamle konsentrasjonsleire dro traktorene hver natt ut nye omkomne, minst 25.000 i hver av f.eks. Dachau og Sachsenhausen i -45 til -46. 970.000 krigsfanger sultet ihjel i Eisenhovrs leire. Sommeren -45 var 3.000 kvinner innlagt på sykehus i Strassburg etter voldtekt. Krigsfanger skal etter konvensjonsavtale frigis straks freden er oppnådd, men de siste krigsfanger ble ikke løslatt før i -55, etter at mange av dem var benyttet i tvangsarbeid jorden rundt. I Tyskland måtte kvinnene alene starte med oppryddingen etter bombeangrepene.

7-8.000 konsentrasjonsleirfanger som skulle ut i friheten i mai -45, omkom da skipet de var ombord på ble senket etter engelsk angrep i Lübeckerbukten 4. mai. I en enkelt polsk interneringsleir ble 80% av fangene drept eller ihjelsultet i 1945, derav over 800 barn. De fleste leire hadde vel omtrent samme tapstall i den tiden. I Jugoslavia ryddet Tito med sine partisaner totalt ut den tyske minoritet på 600.000 pluss at han drepte ca. 100.000 tyske krigsfanger, og at han fjernet henimot en million av sine egne mistenkte illojale. Polakene jaget ut den tyske befolkning fra de områder de fikk ranet til seg fra Tyskland etter 1. og 2. verdenskrig. Ca. 2,8 millioner av dem ble drept i seiersrusen. Av de 10-12 millionene som kom til øst-Tyskland døde hvert fjerde menneske av sult. De som forårsaket dette var Janssons og Trivilinos allierte.

Hvor mange frivillige fra østfronten kjenner seg igjen etter Janssons beskrivelse av Waffen SS? Det er riktig at enheten ble betegnet som kriminell av dom-

stolen i Nürnberg, og de tilfangetatte av denne enhet gjennomgikk en forbyrterisk behandling i fangeleirene. Imidlertid; voldtekt var et ukjent begrep for dem, likeledes å tilrane seg noe fra sivile i okkuperte områder. Den amerikanske general George Patton hadde bare rosende ord å si om dem. At det ble hengt SS-uniformer på vaktmannskaper i fangeleirene, er en annen sak.

Hvor mange drepte Stalin av sine hjemvendte landsmenn, til dels tvangshjemsendt av hans allierte og medløpere, f.eks. Norge? En med førstehånds kjennskap, Solsjenitsyn, sier sytti millioner i løpet av 35-40 år.

Har da det onde bare vært å finne på den ene siden? Man kan si det var Hitler som startet krigen, men Storbritannia og Frankrike som avga den første krigserklæring. Om en graver i historien fra før den første verdenskrig til den andre via Versailles-traktaten og ser den truende internasjonale kommunismen, så gir det ikke nødvendigvis den overbevisning at skylden er Hitlers noe mere enn andres. En får heller se på Tyskland som en bufferstat for vestmaktene. Kommunismen kunne ved en eventuell seier i Spania fått et godt grep på Europa.

Hvem har forøvrig skylden for at alle øststatene ble liggende under kommunistisk styre i 45 etterkrigsår og bragt tilbake til steinalderen slik at det vil ta generasjoner før de kan reise seg igjen. Storbritannias omsorg for fastlandseuropa har aldri vært troverdig. Spillet som førte til den tyske okkupasjon av Norge er et godt eksempel.

Churchill "narret" tyskerne?

"Narret" Churchill og Secret Service Hitler til å invadere Sovjetunionen sommeren 1941? Det hevder Louis C. Kilzer, vinner av Pulitzer-prisen to ganger, i boken "Churchill's War", som New York-forlaget Simon & Schuster utgir i juni til neste år.

Kilzer mener at Churchill og Storbritannia fryktet å lide nederlag mot den tyske krigsmaskinen, og at man derfor utpønsket en måte å få Hitler til å vende seg mot Sovjet-staten, som Tyskland hadde en ikke-angrepsavtale med. Ved hjelp av massiv desinformasjon fikk man den tyske diktatoren til å bite på kroken, slik at britene sammen med amerikanerne i ro og mak kunne planlegge den videre krigføring mot Tyskland.

T. S. Aftenposten 5/12.

Edderkoppsspinn ...

(Forts. fra side 1)

formulert av Jens Chr. Hauge. De lød:

"Fordelingen av beløpet overlates til den norske regjeringsskjønn. Det har under forhandlingene vært på det rene at den norske regjering anser alle norske fanger - bortsett fra de kriminelle fanger - som norske borgere, der er blitt rammet av nasjonalsosialistiske forfølgelsestiltak på grunn av rase, tro eller verdensanskuelse, jfr. det som er sagt nedenfor under punkt 5."

"Etter norsk syn lå motstandskampen på den norske hjemmefronten innenfor folkerettens ramme. Kravene fra de fanger som tilhørte motstandsbevegelsen, var etter norsk oppfatning høyverdige, selv om det erkjennes at okkupasjonsmakten etter folkeretten har adgang til mottiltak innenfor be-

stemte grenser ovenfor motstandsbevegelsens medlemmer."

Ja, dett var dett. Slik skaffet Jens Chr. Hauge og hans venner seg tilgang til et beløp som på den tiden tilsvarte ca. 20.000 års-lønner. Hvordan pengene til slutt ble fordelt er det knapt noen som vet, men kanskje kan det være et interessant tema for en ung og dristig forsker. Var det forresten noen av dere, mine lesere, som lo da ledende Arbeiderpartikadere gikk ut og uttrykte forferdelse over edderkoppsspinn med angivelig sentrum på Jessheim og overvåking med absolutt sentrum på Youngstorget?

**HUSK
HJELPE-
ORGANISA-
SJONEN**

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Ansv. redaktør:
HAKON WARENDORPH

Postadresse: Boks 924 Sentrum, 0104 Oslo.
Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo;
Tirsdag og onsdag kl. 11-15.
Telefon: 22 19 06 71 - (Telefonvarer).
Redaktørene treffes etter avtale.

Abonnement: Pr. år kr. 160,- (i omslag kr. 200,-, utland kr. 220,-).

Giro: Post 0808.51 64504. Bank 6063.0501248

Abonnement (10 nummer i året) løper til det oppsies skriftlig.

Annonser forskuddsbetales med kr. 2,- + m.v.a. pr. spaltem.m. Minstepris kr. 100,-.

Utgiiver: A/S HISTORISK FORLAG
ISBN 0802-9652

Og mange gikk det ille, som større være ville.

Det er et fenomen vi stadig støter på at små mennesker har eller tillegges et ønske om å bli større enn forutsetningene gjør mulig. Napoleon og Hitler er enkle å ty til, men vi har jo Edv. Grieg og Toulouse-Lautrec og svært mange andre. Noen eksponerte sine egenskaper i praktfull genialitet til glede for samtid og ettertid. Dessverre er det langt flere som har latt sine skyggesider komme til syne. Trøsten for oss som ikke ruver så svært i landskapet får være at det overveldende flertall av oss verken har ønsket oss eller blitt større. Både mentalt og fysisk har vi akseptert naturens gang.

Kjærlighet er slik at den kan gis og mottas uten blick på dimensjoner. Det var derfor en leste Dag Frøland "Con Amore" (Med kjærlighet) i Aftenposten med forventning, men det var med skuffelse en etter hvert måtte konstatere at den habile revykunstner hadde rettet sin kjærlighet mot egen person. Et høyst alminnelig og legitimt fenomen. Men det dukket opp en mistanke om et Hitler/Mao-syndrom: Den lille mann som skulle bli stor ved å trække andre ned.

Den lille amorin som koketterer med petitartikler i Aftenposten, unnses seg ikke for å sparke liggende "fiender". Ved flere anledninger i den senere tid har han trakkert på menn som så absolutt ligger. De har i ca. 50 år ligget døde i Finnlands skoger, og de verken ønsket eller rakk å gjøre lille Dag fortredd. De gav sine liv for Europa, Dag tente sine lys uten fare for eget liv eller helse. De føler ikke tyngden i hans spark, men det er en del etterkommere og venner som i alle fall registrerer den lille manns bestrebelser. Adjektivet henspiller ikke på Con Amore-forfatterens corpus!

Søndag 7.11 er Frøland ute på vandring, con amore. Han har funnet en roman og romanens forfatter - et hull i sin sosiallitterære viten. Det er tydeligvis viktig og nærmest en samfunnsplikt å få dette hullet fylt. Det er Gabriel Finne og hans verker som dukker frem som uønsket hull. De er forøvrig verd å kjenne. Det er i den anledning (litterære hull) jeg ønsker å bidra i all beskjedenhet med å fylle et annet slikt hull hos Frøland, kanskje også dette et sosialt og dermed politisk tomrom.

I 1934 i god tid etter Gabriel Finne som døde i 1899 bare 33 år gammel, utkom i oversettelse av den anerkjente skribent Alf Harbitz "Jeg taler for de tause" av russeren Wladimir Tsjernavin. Mange av dem som ligger uten grav i Finnlands skoger og på Russlands stepper hadde lest denne skremmende beretningen om tyranni og udugelighet. De hadde lest den og meget annet om sovjetssystemet, kommunismen, som allerede da hadde tatt livet av mange millioner og var i ferd med å ødelegge et rikt og vakkert land og en vennlig og uforberedt befolkning. Mange nordmenn satte livet inn for å stoppe elendigheten som var kommet til syne. Noen kom aldri hjem.

Tsjernavins bok vakte oppmerksomhet over den vestlige verden, men minst i intellektuelle kretser i Norge som til forveksling lignet dem den amorøse Dag hører til. Tsjernavin talte den gang for de tause. Dette er - fortsatt i all beskjedenhet - min tale for de tause.

Skulle Dag Frøland ikke kjenne boken eller ikke få tak i den, stiller jeg gjerne mitt eksemplar til disposisjon - for en tid.

GODT NYTT ÅR

År 1993 tok dessverre avskjed mindre hyggelig enn det startet. Alle gode ønsker til tross. "Urolighetene" som de bestialske broderkrigene så vakkert neddempt kalles, har økt i omfang og villskap. Sult og sykdommer rider verden mer tøylesløst enn noensinne. Landenes ledende politikere og militære er handlingslammede og ineffektive, og vi i den gode del av verden blir stadig flinkere til å kamuflere realitetene og til å betale avlat for synder vi kanskje verken har begått eller akter å begå.

Våre ønsker og vårt håp om å spille Vår Herre har også slått feil i det forløpne år. Jeg våger påstanden til tross for Sør Afrika og Palestina/Israel. Vi kan atter bare håpe at det ikke ender i nye katastrofer.

I vårt desembernummer siterte vår venninne Eimi Piet Hein. Hans ord om optimisme burde vel også kunne være en slags nyttårsfanfare; å våge å håpe på noe man tror på! Nei, vi bør vel ikke ta sorgene på forskudd slik mediaverden har gjort i forbindelse med desembervalget i Sovjet, valget som overrasket naiviteten. Det er ganske utrolig at så tallrike eksperter så mange ganger på så kort tid kan unngå å nevne kommunismens nedbrytende virkning på to generasjoner sovjetborgere.

Det betenkelige bør vel ikke være "fascistenes" fremgang. Det må da være kommunistenes fortsatte posisjon. I følge norske utenrikskommentatorer var jo kommunismen død, ingen fare. Vi kunne atter - som i 20-30-årene - redusere vårt forsvar. Vi kunne igjen trekke frem våre venstre radikaler, våre kultur- og tradisjonsvrakere og folkeforførere (i den grad de midlertidig hadde vært fraværende). Vi kunne igjen lukke øynene for at intel system i menneskenes historie så effektivt har ødelagt mennesker mentalt og gjort dem hjelpeløse og selvsagt umotiverte for ansvar og lojalitet. Begge deler forutsetninger for de systemer vi selv har, og som vi så inderlig unner det russiske folk.

Vårt håp for 1994 er at norske politikere ikke skal fortsette sine nyteløse bestrebelser på å innta Vår Herres plass og heller vende seg mot de mere trivielle oppgaver på vår hjemlige arena. Hvis også andre nasjoner og deres våpensmeder i større grad feide for egen dør, kunne kanskje noen av de grufulle branner rundt i verden dø ut av seg selv. Det har aldri vært god gjerning å gyte olje til ilden. Ikke for Vår Herre, ikke for deg og meg.

Redaktør og stab ønsker i tråd med Piet Hein alle lesere under alle omstendigheter

GODT NYTT ÅR!

Det bør stilles krav . . .

(Forts. fra side 4)

særlig godt kamuflerte stalinistveteraner. De er fortsatt meget oppegående.

Ytringsfrihet i Norge - I

STRAFF OG SENSUR

Av I.C.Stridsklev

Under "Aktuell debatt" 21.10.93 i "Varden" har Bjarne Karlsen et innlegg om Wilhelm Rasmussen og Hjalmar Johansen-statuen.

Hans skriver bl.a. om den glemte man har forsøkt å innhulle NS-folks gode sider i:

"De som fremdeles driver med hets- og hatvirksomhet, som de har holdt vedlike like siden okkupasjonsdager, bør etter hvert ta rev i seilene og erkjenne at de ikke til evig tid kan fortsette med å skru tiden tilbake."

Mange mener at forutsetningen for opprettholdelsen av den offisielle versjon av Norgeshistorien fra 1940 til idag, er at hatets legender holdes i live, og at alternative oppfatninger fortsatt ikke kommer til orde.

Når historien om sensuren i Norge fortelles, glemmes de som ble fengslet eller straffet på annen måte for ytringer i etterkrigstiden. Som eksempler kan nevnes: Direktør Arne Bergsvik, Notodden, redaktør Toralf Fanebust og tidligere milorgsjef i Oslo, O.H.Langeland. Hvordan det gikk tegneren Odd Einarson, Kragerø, kan leses i boken "Varmefront". Norsk biblioteksvesen inkludert Universitetsbib-

lioteket, har kun ett eksemplar (ingen årgang!) av Einarsons blad "Trollspeilet". Den siste rettsaken gjaldt oversettelsen (!) av boken "Quisling, profet uten ære", av R. Hewins som kom i 1966. Disse skriftene kom ut på egne forlag. Andre media har vært stengt. Som Karlsen vil jeg slutte med et dikt. Det er fra etterkrigstidens undergrunnsliteratur. Forfatteren hadde vært blant Norges mest kjente lyrikere. Kristen Gundelach ble des. 45 dømt til 8 års tvangsarbeid for ytringer i okkupasjons-tiden:

*Som en slags Don Quijote har jeg latt lyne
min tanks klinge, lekende og lett;
vindmølleduellant som ei løp trett,
skjønt ingen verdig motmann kom til syne.*

*Jeg fikk ei klingeren mot en klinge bryne
i ærlig kamp for sannhet og for rett,
men horden stod omkring mig tett i tett
og gikk til angrep, vebnet med en dyne.*

*Jeg så det nasjonale våben ese,
parerte fjfengt; klingen rev en revne
så dun føk ut og fylte munn og nese,*

*den tyngdeløse treghet uten form
lukkert seg lummert rundt min ånd og evne
og kvalte brusert av min friske storm.*

Inntatt i "Varden" 3. nov. 93.

Ytringsfrihet i Norge - II

FORLOREN FEIRING

Av Ægir

Den norske forfatterforening feirer sitt hundreårsjubileum bl.a. med å protestere mot forfølgelsen av Salman Rushdie. Man går hundre prosent inn for ytringsfriheten, og vel og bra er det. Foreningen har imidlertid ikke alltid vernet like godt om den.

Det er en kjensgjerning at norske forfattere i større grad enn gjennomsnittet sluttet opp om Nasjonal Samling og kampen for Norges frihet og selvstendighet. Faktum er at hele ti prosent av forfatterforeningens medlemmer var med i Quislings parti. Det var slett ikke bare Hamsun, men en hel del forfattere som hadde hevdet seg godt i mellomkrigstiden. Blant dem var folk som Kristen Gundelach, Finn Halvorsen, Aasmund Sveen og Karl Holter for å nevne noen av de mest kjente.

Hva gjorde så Den norske forfatterforening med disse sine medlemmer? I 1945 ekskluderte

de dem og sørget i tillegg for at intet forlag ville utgi deres bøker. I realiteten dreide det seg om et regulært yrkesforbud. Noen av de utstøtte greide seg såvidt ved under pseudonym å levere stoff til den kulørte presse, mens andre holdt fullstendig opp å skrive. Det gjaldt f.eks. en uhyre begavet mann som Aasmund Sveen. Han hadde emne i seg til å bli en av våre aller betydeligste forfattere. Men for ham og de andre gjaldt ikke ytringsfriheten. De hadde vært uenig med flertallet, og det måtte de sammen med nesten hundre tusen andre betale for.

Hvis Den norske forfatterforening virkelig ønsker å feire sitt hundreårsjubileum med en innatts for ytringsfriheten, bør den først beklage sin oppførsel i hine år. Det ville virkelig vært verdig en forening som i sine medlemslister har hatt de fleste av våre store forfattere, deriblant geniene Ibsen og Hamsun.

Det omtalte TV-showet ligger entid tilbake. Senere er kravet om spialtildeling av stillinger i politiet og plasser ved politiskolen kommet. Forsvaret blir så det neste. Det er ikke bare naivt, det er rett og slett uansvarlig av nor-

ske politikere å ikke stille krav om nødvendig tilpassing, språkkunnskaper og selv-forsørging til dem som skal oppnå norsk statsborgerskap. Det er også uansvarlig å se vår tid isolert fra vår fortid og fremtid.

Quislings historiske tale i Stortinget 7. april 1932

(Forts. fra forrige nr.)

Gjengitt etter Stortingstidende.

SISTE DEL

Hr. Olsen-Hagen hadde igår fremme her en sak om frivillige organisasjoner. Hans fremstilling berodde på en misforståelse. Han hadde nemlig trodd at det som Forsvarsdepartementet hadde approbert var det som han omtalte, og som var fremlagt i Arbeiderpartiets presse. Det er ikke tilfelle. Det som han fremla der er et helt privat forslag, utarbeidet av kaptein Omejer som et foredrag for militærkomitéen, og siden delt om til forskjellige, og blandt annet publisert i "De vernepliktige officerers tidsskrift", og jeg har også fått et eksemplar. Det er selvfølgelig ikke approbert av Forsvarsdepartementet, og det er heller ikke skjedd noe av dette bak Stortingets rygg. Men jeg vil minne om at Forsvarsde-

partementet er den institusjon som har myndighet ifølge Stortingets beslutning til å handle angående de frivillige avdelinger. Forsvarsdepartementet har bemyndigelse til å autorisere de frivillige avdelinger.

Menstadslaget

Med hensyn til anvendelsen av militær under indre forhold vil jeg si at krigsmakten kjenner ikke noe parti og går ikke inn hverken for den ene eller den annen part. Men forsvarrets ordning i dette land har ført det med sig at rundt omkring ligger det store lager av våben og ammunisjon så godt som uten beskyttelse. Hvis disse magasiner skulde falle i uvedkommendes hender, vilde det ha ubegrensede følger. Våre samfunnsfiender er opmerkssomme på dette, men ikke de borgerlige. Jeg kunde citere mange ting om dette. Og ved Menstad, hvad

var det som skjedde der? Hvorfor sendte vi først og fremst militær dit? Jo, det var for å beskytte depotene ved Gråtenmoen. Der lå 1.500 geværer, 300.000 skarpe patroner og 6.000 kg. dynamitt. Hvis det var falt i hendene på den ophissede folkemasse der, hvad vilde da ha skjedd ved Skiens-fjorden? Man må ha dårlig kjennskap til massens psykologi hvis man ikke forstår hvordan det måtte gå. Når de får slike maktmidler i sine hender vil de knuse alt omkring sig. Jeg er enig med hr. Nygaardsvold når han sier at det mange ganger kan være bedre å sende mat enn politi og militære. Jeg er ikke noen tilhenger av dette at man skal sende militær hit og dit. Militær er som man sa i gamle dager "kongens yderste midler". Men like overfor det med depotene vil jeg si høyt og tydelig fra at der vil ethvert forsøk bli møtt hurtig og energisk.

Noe annet har ikke jeg for min part tatt initiativet til, noen annen gang har ikke jeg utkommandert militær. Det ligger jo i de civile myndigheters hånd å rekvirere militær når de mener at det behøves. Men jeg vil også si at det er statsmaktenes første rett og første plikt å sørge for opprettholdelsen av den almindelige orden og sikkerhet, og hvis ikke en regjering kan klare den oppgave, bør den forsvinne. Den siste historie i Finnland, Lappobevegelsen, burde også ha lært våre revolusjonære at det ikke er bare kapitalismens interesser som beskyttes av militærmakten, men at det også er de andre som undertiden kommer inn under dens beskyttelse. Men hvis man med frihet i klassekamp mener frihet til å undertrykke andre og påtvinge dem sin politiske opfatning, så vil jeg ha sagt fra med en gang, og jeg tror jeg sier det på regjerin-

gens vegne, at det ikke vil bli tillatt.

Samarbeide, fellesnytte

I den nødtilstand som vårt land nu er i, da mangfoldige medborgere og vårt hele samfund kjemper en hård kamp, blir det klarere og klarere for hver dag at der må gjøres noe for at ikke det hele skal ende med sammenbrudd. Det må utløses i samarbeid, ikke bare mellom de borgerlige partier, men også med arbeiderne. Kamporganisasjonene mellom arbeid og kapital må erstattes av organisasjoner for samarbeid, først mellom de enkelte ledd innen industriene, og så mellom disse innbyrdes. Fellesnyttens må settes foran egennyttens, og partipolitikk og arbeidskonflikter må bringes til opphør.

(Avsnittenes overskrifter er satt av redaksjonen)

Det bør stilles krav

Opprettelse av skoler for muslimer og fjerning av livssynsfag

Av Hakon Warendorph

Til grunn for offentlig støttet religiøs og etisk undervisning og foreningsvirksomhet må det ligge et absolutt krav til respekt for og etterlevelse av norsk rett. De som ikke kan tilpasse seg et slikt krav, bør selv innse at de ikke kan fungere i Norge. Ønsker noen å påvirke det norske rettsvesen eller andre norske lover, må de gå den vanlige vei via de politiske partier og humanistiske, anerkjente organisasjoner. Norske prester er fradømt kappe og krage for betydelig mindre forbrytelser enn dem våre muslimske landsmenn eller landsmenn in spe gjør seg skyldige i ved å bidra til mordjakten på mennesker som ikke engang tilhører deres eget trossamfunn. Det er totalt absurd når en riksdekkende TV-kanal i underholdningsøyemed (?) kan stille spør-

målstegn ved et slikt lojalitetskrav. Det burde være enkelt bare å konstatere at slike holdninger ikke er forenelig med norsk statsborgerskap eller annen norsk tilhørighet.

Det er verden som setter grenser og bestemmer sed og skikk i egen stue. Vil vi være gjest, må vi akseptere det. Europeere har syndet mot dette som kolonimakter i hundreder av år. De gjør det vel kanskje fortsatt med sin U-hjelp. Men vi soner ikke det ved å undergrave vårt eget samfunn. Det vil bare svekke oss slik at våre muligheter til å yte bistand kanskje helt bortfaller.

Det sniker seg etter hvert inn en mistanke om at målet nettopp er dette: Å gjøre oss alle like dårlig stillet. Det er sikkert et lettere mål å nå enn å heve alles levemåte. Dessuten er det i tråd med de marxist/sosialistiske målsettinger som foretas av våre ikke

(forts. side 3)

Minnebauta atter en gang

Av Håkon Glosli

I sitt innlegg om dette tema kritiserer Kirsten Vaas 15. ds. Lindvik for at han ikke visste om tyskernes grusomheter. Det er vel mye forlangt i ettertid at en den gang burde ha drevet et slags detektivarbeide for å finne ut om tyskerne i så måte var verre enn Stalins og hans menn. F.eks. nevner ikke Vaas noe om at hun visste noe om hennes fars allierte i mye større grad drev med det samme barbari, konsentrasjonsleire osv.

Når det gjaldt den leir hvor hennes far ble internert, merker jeg meg at han døde på en utekommando. Da kan det også være at han ble drept ved de alliertes bombardement. De bombarderte som bekjent for å ta flest mulig menneskeliv, og Sachsenhausens

områder var særlig utsatt. 250 fanger fra denne leir ble drept ved Oranienburg den 10. april 1945. Likeledes 28. februar, 2. mars, 22. mars, 15. april, 19. april. 3. og 4. april ble 1.300 fanger drept på en utekommando ved Dora. Tilsammen langt over 2.000 fanger.

Også ved et flyangrep 3. mai i Lübeckerbukten, hvor de utprøvet sine nye Typhoon jagere, senket briteneskip med 10.800 fanger, hvorav bare noen få ble reddet.

Ofte er det slik, fru Vaas, at propagandaen blomstrer ensidig. De millioner som omkom etter at krigen var slutt, er det heller ikke så mange som er orientert om, verken her i landet eller i de fleste andre land. F.eks. er det vel store sjanser for at dette mitt innlegg bare blir tatt inn i F. og L.

Redaksjonens tillegg.

Kirsten Vaas beretter bittert vemodig om en mere enn beskjeden minneste. Vi forstår henne meget godt. Det er selvsagt sårpt at ens kjære ikke har en verdig gravplass. Et tilsvarende savn er i all beskjedenhet søkt lindret for og av frontkjempernes etterlatte. Det gjelder såvel det ramponerte minnesmerke på privat grunn i Bamble som minnesteinen i Finland. Det er vel urimelig å belaste de falne frontkjemper og deres etterlatte at "den andre sidens" ofre ikke i tilstrekkelig grad har fått fortjente, verdige og velholdte minnesmerker. En trøst er det kanskje i savnet at det finnes svært mange bautaer og minneplaser rundt i landet som også omfatter ofre som aldri kom hjem. Det er å håpe at denne lille meningsutveksling kan bidra til å bedre forholdene for oss alle. HaWa

Her er innlegget det svares på:

TV har i tre programmer latt oss få møte frontkjemperen Olav Lindvik (77) - i Holmgang og i Antennetimen. Utgangspunktet for begge programmene var Kjell Fjørtofts nye bok om frontkjemper og partisaner. Lindvik mente at den straff han hadde fått for sitt landsforræderi, var meget urettferdig. Han fremholdt videre at han under krigen ikke visste noe om Hitler-Tysklands grusomheter.

I motsetning til Lindvik visste jeg som skolejente på 11 åradskillig om tyskernes barbari. For 50 år siden - i 1943 - samme år som den 27-årige offiseren Lindvik gikk inn i fiendens tjeneste, døde min far i Sachsenhausen etter overrett årmed

tortur og lidelse.

Norske frontkjemper har fått finske myndigheter med på å reise en minnebauta over nordmenn som falt på østfronten. Lindvik ga sin sterke tilslutning til denne anledning til å hedre sine falne kamerater.

Vi kan vel alle ha behov for å minnes våre døde. For å minnes min far reiste jeg i september til den tyske konsentrasjonsleiren ved Oranienburg. Det ble en trist og vond tur.

Min far endte sitt liv i en av leirens utekommandoer, Falkensee, ved Berlin. Det var ikke så mye å se av leiren, som hadde ligget i et skogområde ved et lite vann (Falkensee). En rusten

jernport dekket av meterhøyt gress markerte inngangen til leiren. Området bar preg av rot og oppløsning. Man så tydelige spor i terrenget etter bygninger. Ute i vannet lå det store sementblokker og rustent skrap. Innerst inne i skogen sto et falleferdig murhus uten dører og vinduer.

Tilbake på veien - etter en vandring på én times tid, oppdaget jeg et lite, rødt skilt som varslet at området ikke var ryddet for miner. Ved varselskiltet sto den lille minnesteinen med påskriften: GEDENKSTATTE AUSSENLAGER KZ-SACHSENHAUSEN

Det var minnebautaen over de falne i Falkensee.

Kirsten Vaas, Oslo
Aftenposten 15.11.93.

Det originale hjørnet

... for mange gikk det ille som større være ville ...

Con amore til Dag Frøland

Den som skriver til egen ære
han vil for alltid den lille være,
og om han sadler sin høye hest,
blir han ei større enn små folk flest.

HaWa

Jøssingideologien i all sin ekkelhet

Av Balder

Blant alle de hatfylte og selvforherliggende innlegg som Aftenposten har tatt inn de siste månedene, synes jeg det følgende (15/12) fremhever seg fordi det i all sin kortfattede avslører hvor grenseløst småskåren jøssingideologien er:

”Vi viser til oberst Leif Schanches artikkel i Aftenposten 12.11 om minnebauta for frontkjemperne i Finnland. Vi vil som forening for deltagere i den siste krig mot den tyske okkupasjonsmakten støtte oberst Schanche fullt og helt når han finner det komplett meningsløst. Vi finner det i høyeste grad støtende at landssvikere skal få en bauta for sin kamp mot Norge og dets allierte i en krig som gjaldt vårt være eller ikke være som fri nasjon, og som kostet 50 millioner menneskeliv.

Vi er ikke mindre skremt av den historieforfalskning som skjer med hjelp av ”historikere” som forsøker å rehabilitere Quisling, hans politikk og hans medhjelpere. Vi vil også arrestere bruken av ordet idealisme i forbindelse med landssvik.

Kyrre Marang og Oddvar Bjørge, Krigsveteranforeningen 1939-1945.

Hva er det egentlig som her blir sagt? Jo, for det første: Bau-

taer skal reserveres dem som kjempet på samme side som det røde tyranni. De som sloss mot vårt århundres største forbannelse, kommunismen, skal derimot overlates til glemselen. At kommunismen de siste år enda grundigere enn før er blitt fullstendig avslørt og avkledd som den katastrofe den er, spiller selvfølgelig i denne sammenheng ingen som helst rolle.

For det annet: Historikere som finner ut ting som disse helter i egne øyne ikke liker, er historikere i gåseøyne. Det må selvfølgelig være strengt forbudt å finne frem til fakta som ikke stemmer med jøssingmytene fra 1945 og fra ”landssvik”-oppgjørets rettssaler. Et godt eksempel i så måte er uetterretteligheten om ”Norges allierte”. Allerede under ”oppjøret” var det klart at Norge ikke var alliert med noe land under den tyske okkupasjon. Den norske innsats i engelsk tjeneste hadde samme status som den i tysk.

For det tredje: Folk som har eller har hatt andre oppfatninger enn disse glorieprydede herrer, har eller har hatt de usleste motiver. Det er en selvfølgeligighet. All god vilje forblir reservert jøssingsiden.

Det er jøssingideologien i all sin ekle selvgodhet.

Stå ved overvåkingen!

Av Joachim

Når man skal bedømme tidligere års begivenheter på dagens premisser, kan man komme til de underligste konklusjoner. Det er nettopp det som har skjedd når det gjelder den avlytting som har funnet sted i Folkets Hus i Oslo. Alle er nå overmåte indignerte og fordømmende, særlig da tidligere kommunister og alle venstresosialister. De vet imidlertid meget godt hvorfor slike ting kunne være nødvendig.

I hele etterkrigstiden har vårt folk stått i fare for å bli overmannet av en kommunistisk supermakt. Det kunne vi ha blitt på to måter - enten ved at denne makt erobret oss militært eller at den gjorde det ideologisk innenfra. Faktum er at en betydelig del av venstresiden i denne tiden har vært politisk og ideologisk upålitelige, og at kommunistvennlige kretser hadde infiltrert i første rekke fagbevegelsen, men også i

noen grad Arbeiderpartiet. Disse upålitelige mennesker arbeidet meget hardt for å svekke vårt forsvar og vårsikkerhetspolitikk, og vi vet at mange av dem pleiet nær omgang med representanter for sovjetstaten og andre kommunistiske makter. Slik det lå an, var det bare naturlig og fortjentfullt at den daværende LO-ledelse, forsøkte å verge seg og oss mot sine interne svikere.

De ansvarlige bør nå stå opp og erklære at det som ble gjort, ble gjort med velberådd hu, på et forsvarlig moralsk grunnlag og med den beste samvittighet av verden.

Redaktørens anmerkning:

Langt på vei er vi enige med innsenderen, men vi er tvilsomme til den moral som ble utvist med den gode samvittighet som resultat. Dette gjelder vel i noen grad ønsket om å hindre kommunistisk infiltrasjon.

Noe annet er at den makt-

kamp som under overflaten har pågått i de marxistiske partier og har vært en del av organisasjonskulturen, er svært usmakelig. For mange av dem som har vært implisert i dette spillet, har ikke politisk idealisme vært det mest fremtredende motiv. Det nådeløse spillet om makt som kommunisteliten drev med skremmende konsekvens i Sovjet fra første stund og uten motforestillinger, rullet ikke bare over karrierer og skjebner, men gikk over lik, mange lik. Noe av systemet har nok AP tatt med seg fra sin Moskvatro tid. I tillegg har vel okkupasjonstiden satt sine merker. Da ble mange av dem som ble ledere etter hvert, godt skolerte i slik virksomhet uten at samvittigheten ble belastet.

Det er, som Joachim sannsynliggjør, utenkelig at den høyeste ledelsen i AP og LO skulle være uten kjennskap til de midler som har vært i bruk. Vi har allikevel vanskelig for å delta i noe forsvar av disse mennesker. De har ikke brukt sin viten om forholdene som de (og innsenderen) mener retferdiggjorde overvåkingen av kolleger og venner. Disse skulle (om drivkraften for partene var så altruistiske) vært vist til rette eller fratatt sine verv, og almenheten skulle vært gjort kjent med uhyrlighetene som altså var grunnlag for engstelsene. Det ”statsbærende parti” har såvisst ikke vært medelsomt - verken om sin nære eller fjerne historie.

Noe foreldet

I Oslo fant det i novembersted en paneldebatt om Knut Hamsun. I panelet satt Ebba Haslund som utrettelig hatspreder. Om henne skriver Morten Strøksnes i Morgenbladet (26/11):

”Hun holdt sitt kjente morgenkåseri om nazismens grusomheter - som høres ut som om det var skrevet for NRK i 1946.”

Deretter påviser han en rekke punkter der hun feilinformerer

om Knut Hamsun og hans forhold.

Man må imidlertid ikke forlange for mye, Strøksnes. Når en først har opparbeidet seg en posisjon som fremstående hatapostel, er det uhyre risikabelt å åpne seg for ny viten, for motargumenter og for revurdering i noen form. Det er dessuten så mye mer takknemlig å sole seg i sin egen foretrefelighet.

MÅNEDENS PERNILLE:

Annenhver lørdag ettermiddag og kveld er viet mitt opphav. Det er ikke pliktbesøk, de er alt annet enn ensomme eldre mennesker, men fordi jeg er glad i dem og at samværet med dem er uhyre givende. Blant mange samtaleemner lørdag for noen uker siden kom vi også inn på høstens festmøte i forsatterforeningen. Som bekjent sto jo spørsmålet ”Er det ikke snart på tide at vi reviderer vårt syn på Knut Hamsun”, på dagsordenen.

Far har tegnet abonnement på det gjenoppståtte ”Morgenbladet”, og her hadde en Cathrine Sandnes under overskriften ”Ørkesløs Hamsundebatt” gitt et referat fra møtet. Far hadde klippet det ut som han gjør når han tror det er noe som kan interessere meg, og leste det høyt.

Overskriften til referatet sier jo igrunnen det vesentlige om debatten, men Cathrine Sandnes var tydelig oppgitt over Ebba Haslunds innlegg og ga et resyume av det.

15 minutter sto til hver av debattantenes disposisjon. Iføl-

ge referatet benyttet Ebba Haslund to av disse på Hamsun. De resterende tretten benyttet hun til, og hvem vet for hvilken gang, å vri diskusjonen over til den tyske nazismes grusomheter.

”Det har blitt en fobi hos henne”, sa mor, ”men for at jeg også skal vri på flisa, som det heter, må jeg fortelle følgende historie, eller hva jeg nå skal kalle det, som jeg hørte i radio for en stund siden. Jeg husker ikke hvem som har laget den, men den lød slik:

”En mann satt dag ut og dag inn og spilte på violin, men han spilte bare på en og samme streng og med en finger på samme sted på halsen på violinen. Etter mange måneder klarte hans kone ikke mer og sa: ”Jeg har sett at når andre spiller violin, stryker de buen over alle fire strengene, og beveger fingrene på den andre hånden på alle strengene på halsen på violinen. Kjære mannen min, hvorfor gjør ikke også du det?” ”Ja, svarte han, ”jeg vet det. Kvinne, ditt hår er langt, men din forstand er kort. De andre leter etter punktet. Jeg har

funnet det!”

”Ebba Haslund må være en etterkommer av ham”, sa far med latter i stemmen, ”men det finnes jo flere av dem. I mitt stille sinn har jeg hittil kalt dem drøvtyggere, men en strengviolinister er en bedre betegnelse. En av dem var, jeg vet ikke for hvilken gang, på ny ute i Dagbladet den 21.11.”

”Det skulle vel ikke være en pensjonert journalist ved navn Jon-Hjalmar Smith du tenker på?” innskjøt jeg.

”Ganske riktig”, svarte far, ”jeg skjønner at du har lest det. Det er jo i den han trekker sammenligninger mellom Tyskland av 1933 og Tyskland av 1993, og på en underfundig måte får stilt spørsmålet om ikke historien kan gjenta seg. Jeg har jo også lest tidligere oppsett fra hans hånd omkring dette tema. En kunne få følelsen av at han betrakter bundeskansler Kohl som en inkarnasjon av Hitler.”

”Man kan vel ikke kalle Smiths historiske tilbakeblikk på Tyskland i tredveårene som

oppkonstruert”, sa jeg, ”men verdensherredømmet kan da ikke ha vært en del av ideologien. Han gjengir jo en sang som SA skal ha sunget som bevis, hva nå SA var.”

”SA var forkortelsen av betegnelsen på partiets stormtropper”, svarte far. ”De ble dannet som vern mot kommunistiske avdelinger i kamptiden i tyveårene. Men jeg vet hva du tenker på, for ifølge Smith skal disse ha sunget bl.a. følgende: ”Idag er Tyskland vårt og imorgen den hele verden.”

”Ja, det var det jeg tenkte på”, sa jeg, ”men jeg husket ikke ordlyden.”

”Nå må jeg gå tilbake til Ilebu og året 1946”, sa far. En av oss tolv på brakkerommet var filolog med tysk som første fag. Vi kunne da abonnere på aviser, og holdt to, derav VG, også kalt Vredens Gnag. Her manglet det ikke på forvregninger av tyske uttrykk og sanger. Men vi hadde jo filologen i vår midte. Når VG fortalte at angiveri var et tysk særpreg, og siterte det tyske

ordsproget ”Wer angibt hat mehr vom Leben”, kunne filologen forklare at ”angeben” på tysk betyr å skryte. Når VG tok for seg den tyske fedrelandssangen, og utla den som tysk maktbegjær, forklarte vår venn filologen at ”über alles in der Welt” ikke betydde ”over alle i verden”, men ”fremfor alt.”

”Saklig propaganda”, innskjøt jeg.

”Den sangen, som Smith forvrenget”, fortsatte far, ”ble ikke sunget av SA, men av Hitlerjugend, og den endte slik: ”heute da hört uns Deutschland, und morgen die ganze Welt”, og her er det da at Smith ikke ser seg for fin til å kolportere VG's forvregning fra 1946. Og Smith skriver mot bedre vitende, for han var Dagbladets korrespondent i Bonn i mange år, og kan selvfølgelig tysk. Han vet at det betyr: ”idag hører Tyskland og imorgen hele verden oss.”

Og her var det at mor spurte om litt aftensmat kunne smake.

Pernille

Drøvtygging

De umenneskelige tallene

H. F. Dahl og John Sand i samme fallgrube.

Av I.C. Stridsklev

Også innlegget til John Sand i "Folk og Land" nr. 9. 1993 under samme navn trenger korreksjon.

John Sand begynner med å henvise til "Dagbladets" intervju med Leo Eitinger av 24.5.45. Utsagnet er bl.a. også sitert i HF Dahls bok "En fører for fall".

Til dettesitatet har Leo Eitinger i "Krigsinvaliden" nr. 1, 1993 kommentert: "Faktum er at jeg har gitt ett eneste intervju til "Politiken" den 23. mai 1945. I "Politiken" nevnte jeg at 11 til 12 millioner mennesker var omkommet i tyske konsentrasjons-leire under krigen." Også Leo Eitinger kan bli offer for unøyaktige journalister. Det var kanskje viktig for dem å være ekstra "gode nordmenn" i de dager?

Selv ikke nå, etter Sovjetstatens fall, skrives det om at minst fire ganger så mange omkom i Stalins leire. Av de 92.000 tyske soldater som ble tatt til fange ved Stalingrad kom 5.000 hjem...

Om det var en eller to, fire, seks eller for den saks skyld tolv millioner jøder som omkom i tyske konsentrasjonsleire, er prinsipielt uinteressant. Selv om det selvsagt er godt for hver som overlevde. Det er og forblir alltid galt å forfølge mennesker på

grunn av deres bakgrunn.

Det er vanlig at man endrer antallet ofre ettersom hvem som er ofre og hvem som er skyldige. Høsten 1992, hadde NRK-Dagsrevyen reportasje i forbindelse med at den engelske Dronningmoren avduket statue av sir Arthur Harris. Han var øverstkommanderende for det engelske flyvåpen og sto for teppe-bombingen med fosforbomber over tyske byer. I reportasjen ble det sagt at over 10.000 mennesker omkom i fire tyske byer til sammen; Dresden, Köln, Hamburg, og den fjerde var muligens Kiel. Tallet er like urealistisk som "revisjonistenes" (iflg. Eitinger) anslag: "Noen tusen jøder omkom i arbeidsleirene". Bare i Dresden omkom mellom 160.000 og 200.000 i det vesentlige sivile eldre, kvinner og barn.

Jødeforfølgelse er et uttrykk for et generelt fenomen blant mennesker, som også NS-folk og frontkjemper har bitre erfaringer med.

Når noe går galt, og det unnlater det sjelden å gjøre, skal noen ha skylden.

Da velger man altfor ofte syndebukker. Dessverre er det bare jødene som på guddommelig inspirasjon har valgt dyr til mål. Vanligvis velges minoriteter som på en eller annen måte skiller seg ut.

Jøder har alltid vært en utsatt gruppe, fordi de valger å leve og å være annerledes enn flertallet.

Og trodde man i Tyskland i fullt alvor på at jødene var skyld i mellomkrigstidens økonomiske misere og i at 1. Verdenskrig var tapt, kan det kanskje være med å forklare uhyrlighetene under den neste verdenskrigen. Men det unnskylder på ingen måte den forbrytelsen!

Etter krigen visste "alle" i Norge hva som var skjedd jødene. Men man ville ikke stå ved hva man hadde visst og hvordan man hadde handlet tre år før!

Norsk Tidend, London fra 1942 henviser f.eks. til opplysninger fra 6.8. 1942 om at 1 million jøder alt da var drept! Selv etter at hjemmefronten var advart av Moltke under hans annet besøk i Oslo i september 1942 (Arvid Brodersen: Mellom frontene s. 68-69 Cappelen 1979), svarte hjemmefronten med å stenge flyktningerutene i tre uker da arrestasjonene for alvor begynte i slutten av oktober samme år. Moltke advarte også i Danmark, med atskillig mer hell!

Etter alle ulykker 2. Verdenskrig hadde medført også i Norge, trengte nordmenn syndebukker. Heldigvis for jødene ble det ikke dem den gangen!

Når også gudene...

(Forts. fra side 1)

lighetens verden ville bli revolusjonens lønn både for frihetskjemperne og det øvrige iranske folk.

Khomeini ble hentet fra sitt franske eksil, og min SV-informant kunne fortelle at det var en garanti for den utviklingen den iranske arbeider ønsket at presteskapet hentet hjem en "vestlig" leder. Det er fullstendig uten glede jeg kunne konstatere det sørgelige resultat.

Etter få uker hang arbeiderlederne - enten de var kommunister eller sosialdemokrater - etter halsen, dersom den ikke allerede var kuttet over. Kvinnene var puttet inn i kjortler og slør bak stengte dører, og folket var bokstavelig talt tvunget i kne. Landet var satt 400 år tilbake i tiden. De humanistiske ideer som Khomeini skulle ha tatt med seg fra det frilynte Paris, var så langt fra idealer. Tvert imot. Khomeini hadde sittet i sitt kummerlige eksil og blitt fly forbannet over all den uhumskehet og styggedom som florerer. På den hjemlige arena ble piskene, stenene, repet og øksen funnet frem. Det ble ordnet opp!

Verken fundamentale muslimer eller sionister kjenner lan-degrenser. De finner det riktig å utvide sin jurisdiksjon til andre land. Deres "utro tjener" eller fiender er jaktbytte også i andre land. Sheriffen gjør ikke

vende-reise ved statsgrensen.

Et nytt vitne dukket opp til overflaten under førjulsforberedelsene, Freidoune Sahebjam. I likhet med Salman Rushdie og mange, mange andre er han ikke trygg noe sted. Mossads armer og Khomeinis dommer rekker over hav og land. Norges grenser, Argentinas grenser eller USA's er ingen hindring. På høyeste hold avsies dommene og godkjennes midlene.

Tilbake til min SV'er. Han har ingen ting forstått. Kolossen på leirfotter, Sovjetunionen, er i mellomtiden falt sammen, og også den elendigheten er åpenbart. Det betyr ingen ting. De samme mennesker som klappet inn de kommunistiske slaktere fra alle land og kanter, de klapper idag for andre krefter som vurdert etter vår kultur og våre behov målbarere forestillinger som vi forlengst har sluttet å akseptere, og som dertil stiller seg uforstående til de lojalitets-krav vårt sårbare samfunn er avhengig av.

Klakkørene sitter fortsatt til rors. I forhold til de perspektivløse venstreradikalerne er løvetannen en sart vekst! For den som har bidradd til slektens forøkelse, er det ikke trøst, men tragedie i at "etter oss kommer syndefloden".

**Averter i
Folk og Land!**

BREV MELLOM VENNER

fra Wilhelm Rasmussen til Herman Wildenvey

Kjære Herman Wildenvey.

Jeg antar at ditt kjennskap til min skjebne og mine tilskikkelser vesentlig bygger på hva du har sett i aviser, og jeg håper du ikke har noe imot å få noen nærmere og førstehånds opplysninger i denne forbindelse. Jeg må da først gjøre oppmerksom på at min "soning" ennå ikke er fullbyrdet, jeg ble løslatt i fjor (1949) på prøve med 3 års prøvetid, og kan bli satt inn igjen når som helst, hvis jeg ikke er snill gutt og overholder visse forskrifter. Dette skaper et visst ekstra usikkerhetsmoment i ens forhold til samfunnet, og jeg må blant annet være forsiktig med hva jeg skriver.

Du sier at mange tenker på meg med stor vennlighet, men at de på en eller annen måte er hindret av sitt sinns ufrihet. Jeg vil så gjerne tro at det er riktig. I så fall må jeg være dobbelt taknemlig for at det finnes en som ikke er bundet av en slik ufrihet, men nok om det.

I den senere tid har jeg jo også sett mange gledelige tegn på et

omslag til det bedre, ikke bare overfor meg personlig, men over for såkalte "landssvikere" i allminnelighet. Jeg har aldri tvilt på at det ville gå den veien, og den troen har holdt meg oppe. For mange andre kom nok omslaget dessverre for sent.

Du streifer ellers i ditt brev inn på det jeg omhyggelig forsøkte å unngå i mitt, for eksempel hva jeg og andre tenkte og følte i den ulykkelige tiden på Ilebu. La meg her få lov å anføre et ord av Epiktetos som jeg ofte hadde i tankene. Det er det som lyder slik: "Hvis du er overbevist om at noe må gjøres, så gjør det, uten å la deg avholde derfra, selv om mange fordømmer ditt forehavende. Ti fra å handle rett, bør du ikke avstå fordi om andre dømmer urett." Forøvrig er jeg enig med deg i at vi ikke bør snakke oss inn i noe som engang er som det er.

Du syns ellers å undre deg over at jeg ikke er blitt bitter ved tanken på den tid og de mennesker som aldri ga meg frihet til å fullføre det jeg helst ville gi og

gjøre, men når du tenker på den skole jeg har gått i og de læremestre jeg har hatt, har det nok sin naturlige forklaring. Du lærte meg jo tidlig at kunsten er å lage fiken av tistler, av Ibsen lærte jeg at den er sterkst som står alene, Bjørnson lærte meg å være glad når faren veier hver evne som du seier, og av Wergeland lærte jeg å begrave mine sorger i min hunds øyne som i en dyp brønn.

Og denne min barnelærdom har jeg hatt god bruk for og mye glede av i mitt liv, ikke minst i den tiden jeg satt i fengsel. Men fremfor alt var det arbeidet, arbeid, arbeid fra morgen til kveld, som holdt meg oppe. Det var en kraftkilde som aldri gikk tom, en sunnhetsbrønn for sinnet og et universalmiddel mot edder og galle. Og nå forstår du kanskje hvorfor jeg ikke klager over guder og mennesker, men tvert om kan finne meg lykkelig over å være sluppet uskadd gjennom skjærsilden. Skulle jeg føle bitterhet mot noen, må det være mot meg selv som ikke gjorde alt

det jeg burde gjort i den tid jeg hadde min fulle frihet. Nå kan jeg bare trøste meg med at det ennå er tid til å ta igjen det forsvunne.

Imidlertid takker jeg nå min skaper for det jeg har, mat og hus, klær og sko, barn og ektefelle, men fremfor alt for at jeg har helsen og skapergleden i behold. Til dette kommer pensjon, alderstrygd, barnetrygd og dyr-tidstillegg. Tilsammen blir det en hel æresgasje. Hvorfor skulle jeg da jamre og klage?

Jeg går nå i mitt 71 år, og årene setter jo unekkelig sine spor. Men jeg har ikke tenkt å gi opp. Det forekommer ofte at jeg tenker at det jeg hittil har gjort i livet, bare er en forskole til det jeg nå skal gjøre. Jeg må få ferdig Eidsvollssøylen, mitt ufullbårne smertensbarn. Den som på grunn av min holdning under krigen kanskje aldri vil bli reist. I 5 år har den nå fått sove sin Tomrose-søvn i atelieret i Nedregate 5. Fem tapte arbeidsår, kanskje mine beste. Jeg så forresten Søylen en gang i min fengselstid, men det var ikke helt heldig for meg. Det gikk slik til:

Jeg fikk anledning til å være med i en arbeidsgjeng fra Ilebu som skulle rydde opp etter de billedhoggerne som hadde ar-

beidet der den tiden jeg satt inne. Det var like under jul, og for en ilebufange var en bytur i seg selv en underbar opplevelse. Til dette kom at vi fikk en bra middag med ekte kaffe etterpå. All denne uventede stimulans må ha gått meg til hodet og fått meg til å glemme hvem jeg var. Jeg følte en ukuelig lyst til å gjøre noe ved en av søylefigurene, fikk tak i noe verktøy og begynte å hogge løs. Men så kom en av de evindelige vaktene som fulgte oss hvor vi gikk og sto. Han satte meg øyeblikkelig på plass, og forklarte meg hvem jeg var og hvordan jeg hadde å forholde meg. Men så fikk han plutselig den idé at jeg måtte ha drukket brennevin, og det ble forlangt blodprøve. Jeg sa som det var at det sterkeste jeg hadde drukket var kaffe, men det hjalp ikke. Blodprøve ble tatt og sendt til Rikshospitalet, og jeg ble satt i enecelle til resultatet forelå. Det var ikke første gang, og jeg viste hva jeg gikk til. Julaften ble jeg sluppet ut, og etter jul kom analysen fra Rikshospitalet. Den viste selvsagt null promille, men det hjalp jo ikke meg noe da.

Og dette var altså et lite glimt bak jernteppet i 1948, et stykke

daglig liv i Norden i det 20. århundre. Men her må jeg slutte.

Med vennlig hilsen og takk, skriver billedhoggeren.

Og så lar vi dette stå som et lite bilde av professorens sjel bak sprinklene. Men som et lite supplement til glimtet fra livet på Ilebu, tar vi med dette diktet: "Til professor Wilhelm Rasmussen". Det er skrevet av fange nr. 2315, og lyder slik:

*Sjå han stend i mørke kjellar
dagar lange, seine kveldar,
men i kraft av sitt geni
kjenner han seg løyst og fri.*

*Blomar små i kvelden doggar
her eg stend i kvelden ute
skottar gjennom sprinkla rute
på den store bilethoggar.*

*Stålgrå krullar, veldig manke,
augo speglar av hans tanke
der i leira vart han formar
alt frå gud til sleipe ormar.*

*Er so rart med skaparevna
som i fulle fang kan femna
livsens kjærleik, von og tru
trass i fengsels harde gru.*

*Ja, din siger hev du vunne,
altets fridom hev du funne
i deg sjølv du vann din seir
forma ut i stein og leir.*

*Um eit sekel alt er gløymt,
ditt geni du då hev gøymt
i dei verk som støtt vil stande
"lysand yvi fedrelande"*

Diktet er altså skrevet av "fange nr. 2315", og det var skuespiller Einar Tveito. Han var fra Lårdal i Telemark, og i diktet bruker han sin hjembygds dialekt. Han var ellers i sin tid en av Norges mest kjente skuespillere og i stumfilmens dager i 1920-årene, var han med i blant annet "Glåmdalsbruden" og "Trollelgen". Han fortsatte sin suksess da lydfilmen kom, og var da med i blant andre "Jeppe på bjerget", "Sangen om Rondane", "Gjest Baardsen" og en rekke andre kjente filmer. Men så var han så uheldig, eller hva man skal si, at han i 1943 tok en rolle i nazifilmen "Unge viljer", og dermed var han dømt da frigjøringen kom. Hans dikt til Wilhelm Rasmussen viser imidlertid at Einar Tveito hadde flere piler til sin kulturelle bue.

(Klipet fra Werner Hansens bok "Mannen bak søylen")

**Abonner
på
Folk og Land
til et ungt
menneske!**

Krigsfrivillige ...

(Forts. fra side 1)

Overfor okkupasjonsmakten plikter nå enhver i Norge ikke å utvise noen form for fiendtlig handling. Om nordmenn i utlandet velger å gå i krig for Storbritannia er det en frivillig sak. Norge som stat bindes ikke.

Hverken Kongen eller regjeringen Nygaardsvolder berettiget til å la den norske stat være krigførende for Storbritannias sak. Storbritannia har intet rettskrav på at så skjer. Ingen av de krigførende makter har krav på, at vårt folk trekkes inn i Europas og verdens uløste spørsmål, for hvilke krig føres.

Det norske folk har nå krav på ikke å bli trukket inn i bitterheten, hatet, villheten og ødeleggelsen.

Vårt folks heder og verdighet i dag - da vårt land er okkupert - er ikke knyttet til kamp, men til fredelig arbeid. Vi plikter å unngå konflikter, men har rett til å hevde våre krav i henhold til folkenes rett.

Norge som stat var altså ikke bundet til fortsatt krig eller krigshandlinger. De nordmenn, der som frivillige, deltok i Vest og Øst bandt ikke staten Norge. Var nordmenn tatt som krigsfanger i uniform, var det enten f.eks. som engelske eller tyske frivillige soldater.

Ordet og realiteten

Statsstipendiat i historie, advokat Sverre Hartmann, skrev en artikkel i Aftenposten, 24.2. 1971, med overskrift: "Ordet og realiteten", bl.a. følgende under punkt 7:

"Den tsjekkiske folkerettskyndige, dr.jur. Vladimir Dedijer, er i hvert fall ikke i tvil om hvilken omfattende militær avtale Forsvarets Overkommando inngikk 10. juni. ("On Military Conventions. An essay on the evolution of international law." Gleeurup, Lund 1961.) Dr. Dedijer påpeker hvordan Trondheimsavtalen forplikter nordmennene til å avstå fra å gripe til våpen også utenfor landets grenser, og anser at Forsvarets Overkommando overskred sine fullmakter."

Etter krigen ble det i Norge nedsatt en offentlig undersøkelseskommissjon (UK) for å belyse krigshistorien. I Bil. II til UK's innstilling side 295 står det: "Det er i denne forbindelse av betydning straks å presisere at det ikke ble knyttet allianser av noen art mellom Norge-Vest-maktene etter krigsutbruddet."

På samme sted side 314: "Forholdet til de vestallierte ble i denne tid ikke presisert ved noen alliansetraktat. Ut fra Kohts vurdering av den samlede internasjonale situasjon var en formell traktat ikke absolutt ønskelig."

Dette stadige bruk av "våre allierte" er feil. Det var ingen som betraktet seg som Norges

allierte. Den tyske okkupasjon av landet ble avløst av den engelske. I de alliertes avtaler av 16.5. 1944 mellom England, USA og Sovjet-Samveldet er bestemt at sivil administrasjon og jurisdiksjon i norske områder etter frigjøringen skal skje ved allierte stridskrefter. §6 i samme avtale bestemmer: "Norske deltagere må adlyde alliert lov og ikke ansees som medlemmer av norsk krigsmakt."

Norge ble ikke ansett som krigførende og hadde ingen bytterett. Altså ingen rett til noen del av det ganske betydelige krigsbytte som fantes i landet ved verdenskrigens slutt i 1945.

Stortingets presidentskap 1940

Med denne overskriften gjengis her et innlegg i FARMAND, datert 8.6. 1963 av H. Oddlo Erichsen, Andenes:

"I en artikkel i et norsk ukeblad om dagen, leser jeg at Kong Haakon VII sa nei til presidentskapets anmodning om å abdisere. For oss unge tør det være av interesse om FARMAND vil svare på følgende spørsmål i leserpalten:

1. Hvor mange og hvilke personer satt i presidentskapet dengang?

2. Ble vedkommende personer stillet for riksrett i 1945, ble de dømt for landssvik eller forræderi mot kongehuset?

3. Itilfelle bekreftende - hvem ble innsatt for livstid og hvem ble skutt?

Svar fra Farmands redaksjon:

Ingen ble stillet for Riksrett i 1945. Hverken Stortingets Presidentskap som ville ha avsatt Kongen eller Regjeringen som hadde hovedansvaret for det som hendte.

Sannheten om 1940 er meget bitter for nordmenn - som nasjon. Motstandskampen var ingen spontan nasjonal reising mot okkupert og undertrykket, men skylåtes eksemplet av noen få. Det er i deres dåd det norske folk soler seg i dag. (Red.)

Frontkjemperne

Generalmajor Wilhelm Hansteen skrev i et forord til en bok om frontkjemperne, utgitt i 1972, bl.a. følgende: "De norske frontkjempernes deltagelse i krigen på østfronten var mere omfattende enn jeg tror folk flest er på det rene med." ... "Noe må man også føre opp på plussiden i regnskapet for at disse karene var villige til å ofre livet og ta alle frontlivets lidelser og påkjenninger for det de dengang trodde på. Forholdsvis mange av dem bragte offeret."

Frontkjemperne skulle kun slåss mot bolsjevismen i øst, i pakt med Quislings mening. Det som imidlertid også lå bak opprettelsen av Den norske Legion, Skiløperkompaniet i Finland, Regiment Nordland etc., var at man ville ha gjenoppbygget den

norske hær. Norge skulle få sin våpenære tilbake, og da fikk heller grunnstammen trekke i tysk uniform. Denne uniform var påsydd det norske flagg, den norske løve og andre norske kjennetegn.

Fra dagspressen, desember 1948, sakser jeg følgende melding fra Telepress:

"Under en rettssak som ble avsluttet i Pretoria i Sør-Afrikasambandet forleden ble Douglas Mardon, sørafrikansk eksksoldat, funnet skyldig i å ha stått i det britiske frikorps i Tyskland, som var noe i likhet med Den norske Legion.

Mardon ble imidlertid bare dømt til å betale en bot på 75 pund, da dommerne kom til det resultat, at han hadde sluttet seg til frikorpset "bare for å kjempe mot bolsjevismen, bare tjeneste-

gjort på tyskernes østfront og hadde ikke noen fiendtlig innstilling overfor de allierte." At Russland også var blandt de allierte synes de sørafrikanske dommere helt å ha glemt."

Lignende mild behandling fikk også britiske frivillige fra Kanaløene og andre steder.

Storsinn

I diskusjonen om eventuelt å få reise en minnebygning over falne frontkjemperne i Finland, ledes tankene hen til den spanske borgerkrigen i 1930-årene. Etter avslutningen av denne blodige krigen ble det på en høyde utenfor Madrid anlagt en stor krigskirkegård, hvor falne fra begge sider fikk sitt siste hvilested. På det høyeste punktet ble det reist et stort, hvitt kors.

Dette til ettertanke.

VENNEGAVER TIL "FOLK OG LAND"

Vi kvitterer denne gang for
tilsammen kr. 18.800,-.

TAKK FOR FØLGENDE BIDRAG:

J.S., Bjerka	500,-	E.E.H., Oslo	300,-
N.O.R., Korgen	500,-	W.M., Hosle	100,-
A.S., Vesterøy	130,-	U.T., Nessøya	100,-
S.T., Tuddal	140,-	F.J., Oslo	50,-
S.B., Borg	300,-	T.G., Hernes	160,-
H.M.S., Kristiansand	200,-	J.S., Steinkjer	190,-
S.K., Gran	340,-	O.H., Drammen	50,-
S.T., Bergen	100,-	K.B., Sagstua	300,-
T.T., Stockholm	20,-	N.R.O., Oslo	160,-
O.H., Nesbyen	200,-	D.S., Ieffjorden	240,-
M.A., Ålesund	200,-	O.S., Krøderen	140,-
E.G., Arendal	250,-	O.M.Aa., Oslo	100,-
O.N., Sverige	500,-	E.G., Rygge	300,-
E.H., Minde	400,-	A.N., Grimstad	140,-
A.T., Trondheim	100,-	O.Ø., Oslo	100,-
A.E., Snarøya	300,-	S.B., Oslo	160,-
G.L., Oslo	300,-	E.A., Koppang	100,-
M.A., Ålesund	200,-	A.Aa., Arneberg	100,-
O.K., Kristiansand	200,-	K.O.A., Levanger	100,-
R.J., Flisa	200,-	T.S., Treungen	260,-
H.C., Bergen	200,-	J.F., Sverige	400,-
A.S.K., Eldanger	630,-	B.R., Marnardal	200,-
R.M., Oslo	300,-	B.C., Sortland	840,-
Ø.M., Oslo	3.000,-	K.R., Sklen	250,-
M.T., Kolbu	140,-	A.N., Evje	100,-
J.I., Bekkestua	100,-	A.O., Hamar	200,-
B.Ø., Høvik	200,-	L.S., Oslo	200,-
A.Aa., Arneberg	140,-	G.G., Rygge	150,-
R.S., Utøy	140,-	T.E., Nesna	400,-
S.J., Nesoddtangen	200,-	Å.H., Ridabu	100,-
O.H., Seljord	100,-	J.S., Vågland	200,-
F.Ch., Oslo	100,-	P.O.S., Brandbu	200,-
F.R., Haugesund	200,-	J.M., Oslo	50,-
H.H., Porsgrunn	200,-	J.W., Etne	700,-
A.M.H., Oslo	100,-	O.H., Oslo	100,-
A.E., Helle	140,-	M.E., Sandefjord	50,-
A.F., Åsvang	100,-	B.J., Kristiansand	100,-
H.N., Hurdal	140,-	O.A., Halden	200,-

Mesterlig propaganda

Det hevdes jo at Goebbels var en suveren mester når det gjaldt propaganda, men det finnes da andre som er ganske flinke også. Det gjelder f.eks. John Berg, redaktør av Vårt Vern, organ for Krigsskoleutdannede offiserers landsforening. Mannen mener visst at han vet noe om frontkjemperne. I hvert fall har han skrevet en kronikk med overskriften "Frontkjemperne, men ikke for Norge". Den sto i Aftenposten 3.11 i fjor. Det kronikken viser, er at han har gode evner som propagandist og demagog. Han skriver bl.a. følgende:

"Statistikken viser med en mulige feilmargin, at etter krigen ble 507 frontkjemper dømt for å ha meldt seg til fronttjeneste og ingen andre straffbare forhold. De andre forhold som de øvrige 4.400 ble dømt for, rommer alt fra NS-medlemskap til forferdelige overgrep mot norske patrioter."

Glimrende formulert! Med dette får han jo tydelig antydning at de fleste frontkjemperne hovedsakelig var opptatt med å pine og plage sine landsmenn. At bare et par promillier av dem var anklaget for noe slikt, er det jo av propagandamessige grunner best å ikke nevne.

Bergs ærend er forøvrig å gjenopplive den gamle påstand at frontkjemperne er dårlig menneskemateriale. Han skriver f.eks.: "Dette (frontkjemperne altså) var ungdom med forskjellige former for konflikter med sitt eget samfunn og særlig med sin egen generasjon." Bunifall, altså.

En undersøkelse på llebu viste at frontkjemperne har et intelligensnivå som ligger markert over gjennomsnittet i "sin egen generasjon". Som angivelig ekspert på frontkjemperne burde Berg kjenne denne undersøkelsen. Den er publisert i "Acta psychiatrica Scandinavica", i 1951. Er det kanskje denne intelligens som fikk frontkjemperne til å velge annerledes enn flertallet av sine samtidige? Det er forøvrig intet som tyder på "konflikter med sitt eget samfunn". Noen fikk - som rimelig var - problemer, forbigående i så måte etter "rettsoppjøret".

STAKKARS DEM!

Av Anders V.

Det har skjedd noe forferdelig!

Finland har avgitt litt av sin jord til et monument som skal hedre noen som ofret livet også for Finlands frihet.

Og så var de norske frontkjemperne!

For at de bolde hjemmefronteres innsats skal være patriotisme, og ikke i hovedsak kamp mot egne

landsmenn som de gjorde til pseudo-fiender fordi det ikke passet dem å ta kampen opp mot tyskerne, må det ikke være noe positivt å si om frontkjemperne.

Hvis ikke frontkjemperne var undermennesker, var det jo kanskje galt å behandle dem som man gjorde og gjør?

Det er ille når forutsetningen for at ens egen innsats var hederlig, er at andres nedvurderes og skitnes til!

Norsk ordensdryss til kjente Hitler-tyskere

Av John Sand

Den 7. august 1936 foretok H.M. Kong Haakon i den kgl. St. Olavs orden en sjelden ordensdeling til Hitler-Tysklands fremste idrettsledere "som takk og honnør". Rikssportfører Hans von Tschammer und Osten ble utnevnt som kommandør med stjerne mens den like kjente

idrettsleder Karl Ritter von Halt ble kommandør uten stjerne.

Hverken før eller senere har et slikt ordensdryss til idrettsledere skjedd, opplyser idrettshistorikeren Per Jorsett. Jorsett skriver også: "Og tyskernes arrangement både i Garmisch-Patenkirchen og i Berlin hadde i alle tilfelle vært fremragende."

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Tirsdag og onsdag kl. 11-15.

Postadresse: POSTBOKS 924 SENTRUM, 0104 OSLO.

Kontoradresse: ENERHAUGSPlassen 4, OSLO. TLF. 22 19 06 71.

Knut Bøckmans enkle univers

Av Ole Bakken

At Knut Bøckman allerede som åtte-ti-åring hadde en dyp og fullstendig forståelse av okkupasjonstidens problemstillinger, har vi jo fått vite i et utall artikler. I Aftenpostens aftennummer 10.11. innrømmer han imidlertid en feil: Umiddelbart etter okkupasjonen forsvarte han frontkjemperne fordi de var idealister. Sidenhen er han kommet til andre resultater og skriver nå:

"Selv var jeg åtte år da krigen kom til Norge og tretten da okkupasjonen var over, men jeg visste utmerket beskjed om fengsling og tortur, tildels av mennesker i min nærhet, om transporten til NN-leirer i Tyskland og om represalier her hjemme med henrettelser av uskyldige gisler, gjerne plukket ut blant landets fremste borgere. At voksne, unge menn ikke visste noe om alt dette, står ikke til troende."

La meg innrømme Bøckman et poeng her; dengang som nå tok de fleste NS-folk avstand fra Terbovens gisselskytninger. Men hvor beklagelige de enn var, så var det dog ikke regelen. Bøckman bør ikke slippe unna med sitt tydelige forsøk på å skape det inntrykk at det under okkupasjonen hersket en blind og tilfeldig terror. En okkupert befolkning har etter folkeretten plikt til å rette seg etter okkupantens anvisninger og kan fremfor

alt ikke gripe til våpen mot ham. Det siste er lovløs franktirørvirkosomhet. De som under okkupasjonen holdt seg disse regler etterrettelig, hadde normalt ingen ting å frykte, og det gjaldt det store flertall. Man kan selvfølgelig beundre de relativt få som brøt denne internasjonale lov, men hvis de ikke kjente til de mulige konsekvenser, bør de først og fremst bebreide sine ledere, som ikke opplyste dem om det.

Den unge Bøckman kjente sikkert ikke disse folkerettslige bestemmelser, men det gjør den voksne Bøckman helt utvilsomt. Derfor burde han også avstemme sine skrivelser etter det.

Og en ting til: Tror den voksne Bøckman virkelig at britene og franskmennene ville tatt på en motstandsbevegelse med silkehansker dersom vi var blitt okkupert av dem? Det var som kjent ganske nær ved. Om han tviler på at disse mulige okkupanter ville ha anvendt knallharde midler, er han betydelig naivere enn jeg hittil har trodd.

Noe den helt unge Bøckman sikkert var helt uvitende om, var de politiske konsekvenser av fiendtlige handlinger rettet mot tyskerne. Hvis vi f.eks. tar høsten 1941 som utgangspunkt, forelå det tre helt klare politiske mål som ble oppfattet og erkjent av et betydelig antall opplyste mennesker, først og fremst da av folk som hadde beholdt gangsy-

net og ikke var blindet av hat. Det var på dette tidspunkt de fleste frontkjemperne meldte seg, og de var blant dem som skjønte viktigheten av disse mål.

1. Det gjaldt å berge Norge og det norske folk gjennom okkupasjonens påkjenninger med lavest mulig tap av menneskeliv og materielle verdier. Motstandsbevegelsens virksomhet sto stikk i strid med dette mål. Den kostet menneskeliv, bl.a. ved at den utløste tyske represalier, og den forårsaket tildels betydelige materielle skader på norsk eiendom.

2. Det gjaldt videre å legge forholdene til rette for å gjenvinne Norges frihet og selvstendighet for det tilfelle at Tyskland skulle vinne krigen, og det så meget sannsynlig ut på det nevnte tidspunkt. Man kan vel ikke forlange at motstandsbevegelsen skulle legge særlig vekt på dette politiske motiv, men faktum er at dens virksomhet skapte betydelige vanskeligheter for dem som kjempet for Norges frihet og rett. Tyskerne søkte hele tiden unnskyldinger for å holde et stramt regime i Norge, og motstandsbevegelsen sørget for at de fikk dem. Hadde Tyskland gått ut av krigen som seierherre, kunne dette ha fått meget store konsekvenser.

3. Det gjaldt selvfølgelig også i høy grad å forhindre at bolsjevismen veltet inn over Norge. Motstandsbevegelsen lukket fullstendig øynene for denne fare, og det kan ikke med rimelighet benektes at den ved sin innsats i virkeligheten aktivt støttet bolsjevikene, bl.a. ved at tyskerne på grunn av partisanstrusselen måtte holde ekstra styrker i Norge. Det er ikke motstandsbevegelsens fortjeneste, men en geopolitisk tilfeldighet at vi etter den annen verdenskrig ble liggende på utsiden av jernteppet.

Dagens voksne Knut Bøckman burde kunne innse at disse uhyre viktige politiske mål med god grunn kunne være utslagsgivende for noen tusen "voksne unge menn", selv om man ikke var tilfreds med alt som foregikk i det okkuperte Norge. Både for punktene to og tre var frontkjempernes innsats uhyre viktig. Det burde Knut Bøckman kunne anerkjenne. Det later imidlertid til at han akter å leve videre i den meget unge Knut Bøckmans svært så enkle univers.

HJELPEORGANISASJONEN FOR KRIGSSKADEDE

FRONTKJEMPERE OG FALNES EFTERLATTE

Postboks 1407 Vika, 0115 Oslo.

Postgiro 0806 5180708

Hjelp oss å hjelpe

Med dette nummer av avisen følger en postgiroblankett som vi håper at du vil benytte.

Neppe noen i vår generasjon her i landet har deltatt i hardere kamper og med større tap enn våre krigsfrivillige på østfronten.

De som er blitt invalidisert og som noen vil si; helsemessig ødelagt for livet, har det vanskelig. Ikke minst fordi de er utelukket fra den offisielle omsorg som ellers blir krigsinvalider til del.

Med invaliditet følger dessverre også med årene ytterligere belastninger. Helsetilstanden blir generelt mere nedsatt enn hos andre og senskader i form av nerveskader er en ytterst alvorlig belastning.

Vi er meget takknemlige og glade for den solidaritet og omsorg som dette blads lesere alltid har vist. Den støtte som er blitt ytet er av større betydning enn vi til vanlig forestiller oss og takknemligheten er stor.

Problemet vårt er allikevel, vi må si det rett ut: Vi får gjort så alt, alt for lite fordi våre midler er små. Vi appellerer derfor til hver enkelt: Vær med oss å hjelpe. Benytt den medfølgende postgiroblankett.

På forhånd: Hjertelig takk!

Eivind Saxlund (sign)

Amund Enger (sign)

BOKTJENESTEN'S

LISTE MÅ STÅ OVER DENNE GANG,

BRUK FORRIGE LISTE!